

*Селезньова Р. В.,**orcid.org/0000-0003-3080-773X**кандидат технічних наук, доцент,**Київський національний університет імені Тараса Шевченка**Сапун К. В.,**orcid.org/0000-0002-7546-9394**аспірант кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології
Донецького національного університету імені Василя Стуса*

ВИДИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ТУРИСТИЧНІЙ ЛЕКСИЦІ

Анотація. У роботі підкреслено необхідність під час створення зв'язного німецько-українського перекладу письмового висловлювання враховувати специфіку вихідного тексту. Однак методи досягнення зв'язності тексту суттєво варіюються залежно від конкретної мови. У статті розглянуто, як застосовуються перекладацькі трансформації під час створення перекладного тексту для забезпечення його зрозумілості читачеві, відповідності мовним нормам тощо під час перекладу окремих фраз та речень. Лексичні перекладацькі трансформації відіграють значну роль в методології перекладу журнальних статей, оскільки, зберігаючи порівняну незалежність від контексту, вони, однак, здатні надати українськомовному перекладу статті тих особливостей, які вбачає доцільними перекладач. У контексті перекладу публіцистичних статей з німецької мови на українську частотність використання цього типу трансформацій можна охарактеризувати як середню. Значна відмінність між українською та німецькою граматикую і порядком слів говорить про недостатність використання лише лексичних трансформацій лексики німецької мови під час перекладу німецькомовних статей українською мовою, спонукаючи перекладача активно використовувати також інші види перекладацьких трансформацій. Причиною застосування експлікаційного перекладу висловлювання серед іншого є помітна різниця мовно-когнітивного аспекту світосприйняття українськомовного та німецькомовного читача. На окремих прикладах розглянуто практичне застосування лексико-граматичних та граматичних трансформацій, до яких належать синтаксичне уподібнення (дослівний переклад); членування (внутрішнє та зовнішнє); інтеграція; транспозиція; заміна форм числа іменників та узгоджених із ними частин мови, форми та часу дієслова; способу дієслова; частин мови; додавання; вилучення; антонімічний переклад; експлікація або описовий переклад тощо.

Ключові слова: німецько-український переклад, лексичні, лексико-граматичні, граматичні перекладацькі трансформації, неймінг.

Постановка проблеми. Переклад є одним із найважливіших способів міжетнічного та міжкультурного обміну досягненнями та інформацією. Перекладач, виконуючи роль мовного посередника, у процесі перекладу оригінального німецькомовного тексту на українську мову має прагнути створити рівноцінний відносно вихідного зразка текст українською мовою та одночасно зберегти цілісність, авторський стиль ори-

гінального висловлювання, а також забезпечити правильність тлумачення усіх лексичних одиниць та специфічних фахових понять іншою мовою через максимальну змістову та структурну відповідність перекладної версії до оригінальної, пошук максимальної відповідності форми тексту.

Під час створення зв'язного німецько-українського перекладу письмового висловлювання необхідно враховувати специфіку вихідного тексту. Процес перекладу тексту з німецької мови на українську обов'язково має відбуватися з урахуванням його характерних особливостей, без чого неможливо детально передати зміст і меседж автора.

Аналіз досліджень. Методи досягнення зв'язності тексту суттєво варіюються залежно від конкретної мови. Наявність таких розбіжностей призводить до певних складнощів у засвоєнні засобів іноземної мови та власне застосування перекладачем на практиці та належить до причин помилок у процесі міжмовного перекладу, змушуючи перекладача вміти виконувати певні міжмовні перекладацькі трансформації, зокрема, формальних та семантичних компонентів із суворим дотриманням законів тієї мови, на яку здійснюється переклад. Теоретичною базою цієї роботи є наукові матеріали, розроблені вітчизняними та зарубіжними науковцями в галузі літературознавства, мовознавства, перекладознавства, журналістики тощо. Загальні мовознавчі аспекти висвітлені в роботах вітчизняних науковців, таких як: М.П. Кочерган (М.П. Кочерган, 2003), А.Л. Міщенко (А.Л. Міщенко, 2013, 2021) та ін. Методологічні підходи до практики перекладу з німецької мови висвітлені в роботах таких дослідників, як Р.Т. Гром'як (Р.Т. Гром'як, 2007), І.О. Голубовський (І.О. Голубовський, 2011), С.В. Боршевський (С.В. Боршевський, 2013), О.М. Боднар (О.М. Боднар, 2018), Н.С. Лалаян (Н.С. Лалаян, 2013) та ін. Проблеми лінгвістики тексту досліджували Р.В. Селезньова (Р.В. Селезньова, 2018), О.І. Швець (О.І. Швець, 2014), Д.В. Шерба (Д.В. Шерба, 2006) та ін. З позиції загальної філології німецької мови та лексикології проблему перекладу фахової лексики досліджували С. Іваненко (Ivanenko S., 2013), Г.В. Ситар (Sytar H.V., 2017), М. Рогова (Rohova M., 2017) та інші.

Матеріалом дослідження слугувала суцільна вибірка лексичних одиниць із журнальних статей, опублікованих у німецькому журналі «ÖKOLOGIE & LANDBAU».

Мета дослідження полягає у виявленні специфіки перекладу лексики сучасної німецької мови. Поставлена мета

передбачає необхідність розв'язання таких завдань:

1) дослідити методи перекладацьких трансформацій залежно від специфіки тексту;

2) визначити загальні, спеціальні, професійно-перекладацькі та інші компетенції, необхідні для досягнення відповідності й повноцінності перекладу;

3) визначити об'єктивні складнощі німецько-українського перекладу.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи складність німецько-українського перекладу в контексті конкретно журнальних статей, варто виокремити насамперед такі аспекти, як:

– значна кількість спеціальної наукової лексики, специфічних скорочень, абревіатур;

– насиченість текстів складносурядними та складнопідрядними реченнями з численними зворотами;

– використання складних та складених слів;

– різний рівень підготовленості та обізнаності українського і німецькомовного читача з тем, висвітлених у тексті;

– існування відкриттів, понять та програм захисту довкілля, маловідомих за межами німецькомовного середовища, тощо.

Під час створення перекладного тексту для забезпечення його зрозумілості читачеві, відповідності мовним нормам тощо під час перекладу окремих фраз та речень застосовуються перекладацькі трансформації.

Як зазначає український дослідник О.В. Швець, перекладацькими трансформаціями називають «специфічні зміни мовних елементів оригінального твору, які застосовують через неможливість буквального перекладу із погляду значеннєвих відтінків, гри слів і контексту – для кращої передачі авторської семантики, стилю і змісту зі врахуванням норм та мовленнєвої практики мови перекладу» (О.І. Швець, 2014: 34).

Аналізуючи праці сучасних мовознавців та перекладознавців, можна виділити найважливіші види перекладацьких трансформацій німецькомовних журнальних текстів за характером відхилення від міжмовних відповідностей під час перекладу на українську мову:

1) лексичні – заміна лексичних одиниць синонімами, антонімами, експлікація тощо;

2) граматичні – заміна форми слова, пунктуаційні зміни та перебудова речень;

3) синтаксичні – зміна синтаксичної функції слів і словосполучень;

4) стилістичні – зміна стилістичного забарвлення;

5) семантичні – зміна не тільки форми вираження змісту, але і самого змісту, а саме тих ознак, за допомогою яких описана ситуація;

6) змішані, комплексні – лексико-семантичні, синтаксично-морфологічні тощо.

Особливості перекладу складних слів полягають нааперед у тому, що в німецькій мові неможливо передбачити усіх можливих варіантів «довгих» слів, які може бути скомбіновано, особливо якщо вони складаються з трьох і більше компонентів, а тому не може існувати їх абсолютно вичерпного переліку у словниках.

Тож переклад з німецької мови на українську напружує перекладача, вимагаючи творчого підходу, а у разі використання складних слів у складнопідрядних реченнях із численними зворотами переклад на німецьку мову вимагає творчого підходу та тонкого мовного чуття, яке б дозволяло доречно та швидко знаходити складні слова – відповідники фразам українською мовою.

Розглянемо кілька речень з журналу «Ökologie & Landbau» німецькою мовою:

«Heute gilt es diesen Verlust der lichtbedürftigen Lebewesen und halboffenen Wälder zu stoppen und den Trend umzukehren. Die Anlage und Erhaltung von dauerhaft lichten Wäldern, die Verzahnung von Waldbeständen mit Offenlandbereichen und temporären Lichtwaldstrukturen im Rahmen der Kiefern- (und Eichen-) Waldwirtschaft, aber auch die Wiedereinführung von historischen Waldbewirtschaftungsformen (Waldweide, Streunutzung), sollen die Lebensraumbedingungen für lichtbedürftige Waldarten erhalten und verbessern. Im Fokus steht dabei die Entwicklung und Förderung von Flora und Fauna der offenen beziehungsweise halboffenen Sand- und Lichtwaldlebensräume in silikatischer als auch karbonatischer Ausprägung». (Ökologie & Landbau | oekom verlag, 2021)

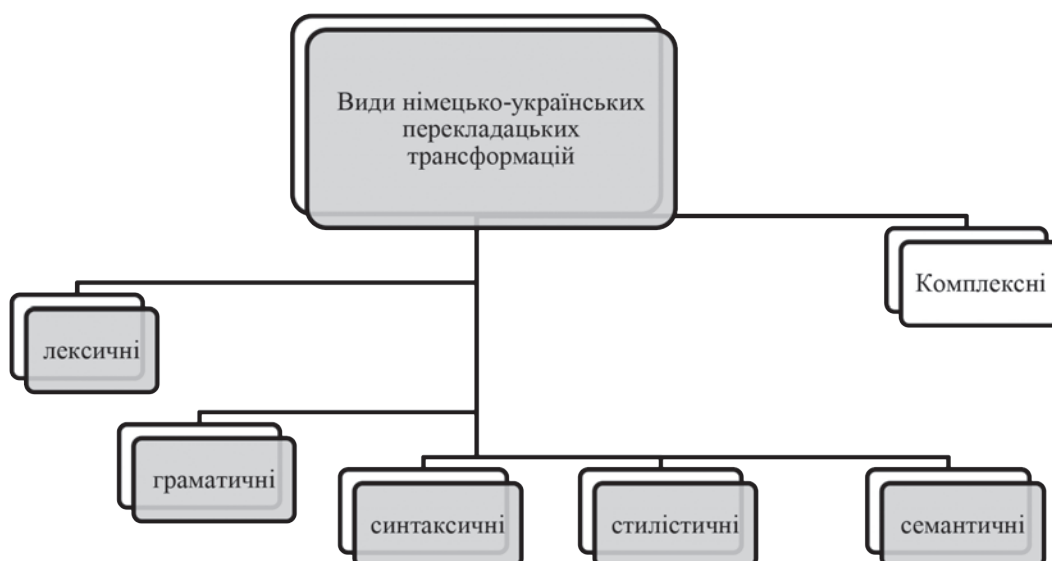

Рис. 1. Види німецько-українських перекладацьких трансформацій (О.І. Швець, 2014: 37)

У перекладі українською мовою уривок може набути такого вигляду (власний переклад):

«Сьогодні вважається, що цю втрату живих організмів та напіввідкритих лісів зупинено, і тенденцію спрямовано в протилежному напрямі. Закладення і збереження лісових масивів, обнесення огорожею лісових масивів з відкритими територіями і тимчасовими лісовими спорудами в рамках ведення соснового (і дубового) лісового господарства, а також відновлення історичних форм лісокористування (лісових пасовищ, землекористування) покликані зберегти і поліпшити умови проживання для лісових порід, які потребують світла. За основу при цьому береться розвиток та стимулювання флори і фауни в екосистемах відкритих та напіввідкритих піщаних і світлих лісів шляхом внесення силікатних (кремнієвих) і карбонатних добрив».

Загалом під час перекладу цього на перший погляд незначного тексту здійснено велику кількість трансформацій, позначимо деякі з них (Боднар О.М., 2010: 279):

- 1 – здійснено перебудову речення;
- 2 – заміна слів тими, які глибше розкривають суть сказаного автором оригіналу;
- 3 – літературний переклад сталої фрази;
- 4 – під час перекладу складного слова було проведено необхідну в цьому разі зміну порядку слів;
- 5 – введення слова (самостійної частини мови), яке було відсутнє в оригіналі, для того, щоб більш чітко вказати на відтінок значення, який в оригіналі був зрозумілий з тексту без додаткового уточнення;
- 6 – введення розділового знаку (тире), який не вимагається правилами пунктуації німецької мови.

Як бачимо з проведеного дослідження, іноді німецько-український переклад публіцистичного тексту, що містить спеціальну фахову лексику, особливо якщо він написаний з використанням громіздких речень, вимагає кропіткої роботи. У перекладі дослідженого тексту типово для його форми та тематики переважали лексичні, граматичні та лексико-граматичні, а також комплексні трансформації, що спонукає розглянути їх надалі більш детально.

Лексичні перекладацькі трансформації – це перекладацькі прийоми, за допомогою яких розкривається значення іншомовного слова в контексті, а також вони включають в себе усі наступні зміни, що відбуваються під час німецько-українського перекладу лексичних одиниць із метою досягнення адекватності перекладу. В контексті перекладу публіцистичних статей з німецької мови на українську частотність використання цього типу трансформацій можна охарактеризувати як середню. (Бабире О.В, 2018: 23)

Вони, зокрема, застосовуються під час перекладу на українську мову німецькомовних журнальних статей у тому разі, коли у початковому німецькомовному тексті зустрічається нестандартна мовна одиниця на рівні слова, наприклад, будь-яка власна назва, притаманна мовно-культурному середовищу автора і відсутня у мові перекладу; фахове поняття у певній галузі науки; слова, які позначають речі, явища та поняття, характерні для вихідної культури або для традиційного неймінгу елементів третьої культури, але відсутні або мають іншу структурно-функціональну організацію в українській мові, а також в масовій культурі її мовців.

Цей вид трансформацій відіграє значну роль у методології німецько-українського перекладу журнальних статей, оскільки,

зберігаючи порівняну незалежність від контексту, вони, однак, здатні надати перекладу публіцистичної статті тих особливостей, які вбачає доцільними перекладач.

До видів лексичних трансформацій належать: транскрипція та транслітерація, калькування; лексико-семантичні заміни; конкретизація, генералізація, диференціація значень; модуляція та смисловий розвиток певного слова, фрази чи речення; вилучення, додавання слів (з лексичних причин), а також компенсація втрат при перекладі; антонімічний переклад тощо (Мельничук О.С, 1982: 72).

Здебільшого лексичні трансформації у публіцистичних та наукових текстах не існують окремо, а поєднуються між собою: так, смисловий розвиток та цілісне перетворення конструкції часто вимагають доповнення чи вилучення слів, а диференціація значення слова супроводжується також його конкретизацією тощо.

Нерідко перекладачеві доводиться, спираючись на свій перекладацький досвід, загальну ерудицію та обізнаність із теми, спершу прочитувати цілий абзац або розділ, аналізувати контекст та визначати контекстуальні значення слів, адже не завжди, прочитавши навіть ціле речення, можна точно встановити відтінок значення.

Так, під час перекладу тексту до німецького слова «*der Boden*» вибрано саме українськомовний відповідник «грунт», хоча це слово має інші значення; а до слова «*die Gesellschaft*» (в основному значенні «суспільство, спільнота») – українське «цивілізація», адже фраза «*die letztlich zu ihrem Niedergang geführt haben*» («які в підсумку призвели до їхнього занепаду») натякає саме на таке тлумачення.

До тлумачення фрази «*Wir leben auf Kosten der Zukunft unserer Enkel ...*» узагалі доводиться підійти творчо: «Ми забезпечуємо високу якість та моральну задоволеність рівнем нашої життєдіяльності за рахунок майбутнього наших онуків ...» (Селезньова Р.В., 2020: 31).

Причиною застосування такого експлікаційного перекладу вищенаведеного висловлювання серед іншого є помітна різниця мовно-когнітивного аспекту світосприйняття українськомовного та німецькомовного читача. Так, сучасні українці не настільки пунктуальні, схильні до стратегічного планування та свідомі, щоби зрозуміти фразу «*Ми живемо за рахунок майбутнього наших дітей*» саме в переносному (не фінансовому) аспекті.

Зі схожої причини лексичну структуру «*auf Kosten*» було перекладено не як «коштом», а «за рахунок». Ця лексична перекладацька трансформація (а саме доповнення) дозволила підкреслити відтінок значення.

Так, нині не для всіх потенційних українських читачів цього тексту є тривіальною первинність усвідомлення того, що узагалі хоча б якесь виживання людської цивілізації як такої і є перепусткою до майбутнього наших онуків, протиставлення «високої якості і моральної задоволеності» нашого життя тому, що нашим нащадкам шанс здорового та безпечного існування може зовсім не дістатися.

Вислів «*In unserer beschleunigten modernen Leben ...*» замінено на «*В сьогоднішньому прискореному житті ...*», вилучивши слова «*нашому*» («*unserem*») та «*modernen*» («*сучасному*»), натомість використавши відприслівниковий прикметник «*сьогоднішньому*» (в значенні «*теперішньому*», «*нинішньому*») (Щерба Д.В., 2006: 238).

Вислів «*ein billiges Industrieprodukt*» передано як «*малоцінний споживчий продукт*», що підкреслює надто споживацьке та невдячне ставлення нашої цивілізації до використання ґрунту та підтримання його родючості (Швець О.І., 2014: 136).

Звертаючи увагу на неймінг, характерний для німецькомовних журнальних текстів, вартий уваги текст «*Ökolandbau ist Hochwasserschutz*» («*Екологічно чисте ведення господарства захищає від повеней*» – переклад наш), де багаторазово згадується ґрунт. Синонімічний ряд на позначення цього поняття досить значний: *der Boden, die Erde, der Unterboden, der Erdboden, der Grund, die Liegenschaft, die Sohle, die Tiefe, der Acker, der Bodenraum* тощо. Це вказує на любов німців до рідної землі, яка їх забезпечує харчовими продуктами, їхню глибоку пошану до довкілля та екології і ґрунтів зокрема (Сапун К.В., 2018: 41).

Оскільки в українській мові відсутній настільки потужний синонімічний ряд, а значна частина існуючих слів (як-от *земля, поверхня*) є багатозначними або ж не підходять за контекстом (наприклад, слова «*долівка*», «*субстрат*»), то у перекладі використовуємо іншомовне слово «*ґрунт*», яке свого часу прийшло в нашу мову з німецької, поступово закріпилося та в наш час активно використовується у всіх сферах та стилях мовлення.

Водночас варто зазначити, що значна відмінність між українською та німецькою граматикую і порядком слів говорить про недостатність використання лише лексичних трансформацій лексики німецької мови під час перекладу німецькомовних статей українською мовою, спонукаючи перекладача активно використовувати також інші види перекладацьких трансформацій, до яких належать синтаксичне уподібнення (дослівний переклад); членування (внутрішнє та зовнішнє); інтеграція; транспозиція; заміна форм числа іменників та узгоджених з ними частин мови, форми та часу дієслова; способу дієслова; частин мови; додавання; вилучення; антонімічний переклад; експлікація або описовий переклад тощо.

Висновок. Переклад журнальних статей з німецької мови на українську з методологічної точки зору є складним та кропітким творчим процесом, який вимагає комплексного підходу та високої кваліфікації перекладача. Зміни, які вносяться для приведення перекладу у відповідність до мовних норм, забезпечення його адекватності та зрозумілості для цільової аудиторії, називаються перекладацькими трансформаціями, до яких належать лексичні, граматичні, стилістичні, семантичні, синтаксичні та інші, а також комплексні, які є поєднанням одразу кількох видів перекладацьких трансформацій.

Лексичні перекладацькі трансформації застосовуються у тому разі, коли у початковому тексті зустрічається нестандартна, складна для перекладу мовна одиниця, яку доцільно опустити, замінити або пояснити, або ж тоді, коли такого поняття в українській мові немає або воно може бути незрозумілим майбутнім читачам. Цей вид трансформацій відіграє значну роль у методології перекладу журнальних статей, оскільки, зберігаючи порівняну незалежність від контексту, вони, однак, здатні надати українськомовному перекладу статті тих особливостей, які вбачає доцільними перекладач.

До видів лексичних перекладацьких трансформацій належать: транскрипція та транслітерація, калькування; лексико-семантичні заміни; конкретизація, генералізація, диференціація значень; модуляція та смисловий розвиток; вилучення, додавання слів (з лексичних причин), а також компенсація втрат при перекладі; антонімічний переклад тощо.

Як правило, лексичні перекладацькі трансформації у публіцистичних та наукових журнальних текстах не існують окремо, а поєднуються одна з одною: прийоми смислового розвитку і цілісного перетворення часто вимагають доповнення або вилучення слів оригіналу, диференціація значення слова супроводжується і його конкретизацією тощо.

До лексико-граматичних та граматичних трансформацій належать синтаксичне уподібнення (дослівний переклад); членування (внутрішнє та зовнішнє); інтеграція; транспозиція; заміна форм числа іменників та узгоджених з ними частин мови, форми та часу дієслова; способу дієслова; частин мови; додавання; вилучення; антонімічний переклад; експлікація або описовий переклад тощо.

Кожен перекладач має власний стиль перекладу та ставлення до граматичних трансформацій. Перекладачі вдаються серед іншого до таких методів: розбивають надмірно складні німецькі речення, які містять відокремлені звороти та мають відмінний від української порядок слів, на два або більше речень; намагаються перекласти їх повністю; переказують їхній зміст експлікаційно з кардинально іншою граматичною структурою; об'єднують речення або їх частини тощо.

Однією з проблем перекладу іншомовних назв підприємств та організацій є той факт, що вони рідко зустрічаються в двомовних словниках. У такому разі почерпнути інформацію можливо з тематично споріднених публікацій. Проте навіть такі джерела не завжди дають однозначну відповідь, особливо це стосується української мови.

Література:

1. Бабире О.В., Екологічний дискурс у сучасному комунікативному просторі. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка. URL: http://philology.knu.ua/files/library/movni_i_konceptualni/48/7.pdf (дата звернення 20.01.2021).
2. Боднар О.М. Полісемія та омонімія в німецькій терміносистемі екології. Мовні та концептуальні картини світу: зб. наук. праць. К.: ВПЦ Київський університет, 2010. Випуск 30. с. 276–280.
3. Боднар О.М. Морфологічні особливості німецької фахової мови екології. Функціональна лінгвістика: сб. науч. работ / науч. ред. А.Н. Рудяков. Симферополь: Крымский республиканский институт последипломного педагогического образования, 2010. № 1. С. 54–56.
4. Боднар О.М. Система організації німецької екологічної термінології. URL: http://philology.knu.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2011_38/068_074.pdf (дата звернення 20.08.2018).
5. Борщевський С.О. Слов'янська, германська та романська лексика невідомого походження в контексті контактологічної передісторії мов європейського ареалу: монографія. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. 312 с.
6. Голубовська І.О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011, с. 201–223 с.
7. Етимологічний словник української мови: у 7 т. під ред. О.С. Мельничук. К.: Наукова думка, 2012, с. 192–240.
8. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003, с. 1–464.
9. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: підручник, –К.: Видавничий центр «Академія», 2001, с. 8–23
10. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2007, с. 212–214.
11. Лалаян Н.С., Подвойська О.В. Порівняльна граматики німецької та української мов = Vergleichende Grammatik der deutschen und ukrainischen Sprache: Навч. Посібник для студ. вищих навч. закладів. Вінниця: Нова Книга, 2013, с. 210–224.

12. Любчук Н.В. Відтворення іншомовних назв відомств, партій, організацій німецькою й українською мовами. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. Вип. 27. 2015. с. 255–264.
13. Міщенко А.Л. Теорія мовленнєвих актів та інструктивні тексти / А. Л. Міщенко // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Сер.: Філологічна. – 2012. – Вип. 23. – С. 92–95. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_23_34.
14. Міщенко А.Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу: монографія. Вінниця: Нова книга, 2013. С. 320–344.
15. Мовна система як результат відображення процесів концептуалізації і категоризації навколишнього світу: монографія / за ред. А.В. Корольової. К.: Гілея, 2012. С. 190–196.
16. Розмаріца І.О. Лінгвокогнітивні особливості комунікації у сфері екології Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць. вип. VIII / відп. ред. Л. О. Симоненко. К.: КНЕУ, 2009, с. 124–127.
17. Сапун К.В., Селезньова Р.В. Огляд публіцистичної екологічної лексики німецької мови у перекладацькому аспекті. ВЧЕНІ ЗАПИСКИ ТанНУ імені Вернадського, 2018, с. 34–37
18. Селезньова Р.В., Сапун К.В. ЛЕКСИКА МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ЯК ДИСКУРС. Міжнародна наукова конференція «МОВА І КУЛЬТУРА» імені проф. Сергія Бураго, 2020, с. 22–25.
19. Швець О.І. Методологічна основа аналізу номінативних речень різноструктурних мов. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія Філологічна. Острого: Вид-во національного університету «Острозька академія», 2014. Випуск 49, с. 134–137.
20. Щерба Д.В. Термін та його дефініція як головні онтологічні поняття термінознавства. Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. 2006. Вип. 28. с. 237–239.
21. Ivanenko S. Wortfolge beim Vergleich der grammatischen Systeme des Deutschen und des Ukrainischen. Україна та німецькомовні країни в діалозі літератур, мов та культур: Матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції Асоціації українських германістів. Львів: ПАІС, 2013. с. 96–97.
22. Kohnen A., Steck C., Brinkmann R. Wo es sich in Deutschland gut leben lässt – ein Habitatmodell für die Nymphenfledermaus (*Myotis alcathoe*). Verbreitung und Ökologie der Nymphenfledermaus, Fachtagung des LfU am 22. März 2014. 72–84.
23. Melnyk M., Sytar H.V. Translation methods of phraseological units in the works of F.S. Fitzgerald. *Topical Issues of Humanities, Technical and Natural Sciences*, 2017, pp. 165–167.
24. *Ökologie & Landbau | oekom verlag* (дата звернення 25.01.2021)

Seleznova R., Sapun K. Types of translation transformations in tourist vocabulary

Summary. The paper emphasizes the need to take into account the specifics of the source text when creating a coherent German-Ukrainian translation of a written statement. However, the methods of achieving text coherence vary considerably depending on the specific language. It is considered how translation transformations are used in creating a translated text to ensure its comprehensibility to the reader, compliance with language norms, etc. when translating individual phrases and sentences. Lexical translation transformations play a significant role in the methodology of translation of journal articles, because while maintaining relative independence from the context, they are able to provide Ukrainian translation of the article with the features that the translator sees as appropriate. In the context of the translation of journalistic articles on tourism from German into Ukrainian, the frequency of use of this type of transformation can be described as average. The significant difference between Ukrainian and German grammar and word order indicates the inadequacy of using only lexical transformations of German vocabulary when translating German-language articles into Ukrainian, encouraging the translator to actively use other types of translation transformations as well. The reason for the use of explicative translation of the statement is, among other things, a noticeable difference between the linguistic and cognitive aspects of the worldview of the Ukrainian-speaking and German-speaking readers. The practical application of lexical-grammatical and grammatical transformations, which include syntactic similarity (literal translation), is considered on separate examples; articulation (internal and external); integration; transposition; replacement of forms of the number of nouns and parts of speech, forms and tenses of verbs agreed with them; verb mode; parts of speech; addition; withdrawal; antonymous translation; explication or descriptive translation, etc.

Key words: German-Ukrainian translation, lexical, lexical-grammatical, grammatical translation transformations, naming.